

Geachte leden van de verkiezingsprogramma commissies,

De Nederlandse bankensector staat midden in de samenleving. Iedere dag helpen we mensen en bedrijven vooruit met besparen, investeren, ondernemen en verduurzamen. Banken vervullen daarmee een essentiële publieke rol. Een stabiele, betrouwbare, innovatieve en maatschappelijk betrokken financiële sector maakt brede welvaart mogelijk.

We staan voor grote maatschappelijke én internationale uitdagingen. In eigen land vragen thema's als toegang tot financiering, woningbouw, verduurzaming, digitale veiligheid en de aanpak van witwassen om daadkrachtige inzet en samenwerking. Daarnaast groeit de noodzaak om onze economische en financiële weerbaarheid te versterken. Geopolitieke spanningen, een verslechterde concurrentiepositie van Europa en de afhankelijkheid van niet-Europese actoren, onderstrepen het belang van Europese strategische autonomie.

De bankensector werkt al jaren samen met overheden, maatschappelijke partners en bedrijven aan oplossingen voor deze opgaven. We zijn volop in beweging met investeringen in digitale veiligheid, ondersteuning van kwetsbare groepen, financiering van toekomstbestendige initiatieven en forse inzet op klimaatmitigatie én -adaptatie. Bovendien werken we aan het versterken van onze sector op Europees niveau – om effectief de concurrentie aan te kunnen in een internationaal speelveld.

In deze bijdrage doen wij concrete voorstellen voor verkiezingsprogramma's aan de hand van zes thema's: **[1] Toekomstbestendige sector**, **[2] Financiering van de economie**, **[3] Veilige bank en samenleving**, **[4] Klimaat en natuur**, **[5] Inclusieve samenleving** en **[6] Efficiënt en betrouwbaar betalingsverkeer**. Per subthema leest u steeds een korte boodschap met daaronder een nadere toelichting.

Onze visie in het kort: Wij pleiten voor een koers waarin economische slagkracht hand in hand gaat met duurzaamheid en inclusie en waarin volop ruimte is voor innovatie en eerlijke concurrentie. Vanuit deze koers kunnen sterke banken effectief werken voor een sterke samenleving.

Met vriendelijke groet,

Medy van der Laan
Voorzitter Nederlandse Vereniging van Banken

[1] Toekomstbestendige sector

Versterking van de bancaire markt door voltooiing Bankenunie

Om de Europese bankenmarkt te versterken en een gelijk speelveld te creëren, zien wij verschillende concrete maatregelen. Beperk de rapportagelasten voor banken en breng de toezichtkosten in lijn met die in andere EU-landen. Voorkom aanvullende eisen bovenop Europese regels. Zet in op het wegnemen van belemmeringen voor grensoverschrijdend bankieren, harmoniseer de toepassing van Europese wetgeving – met name op het gebied van macroprudentieel toezicht– en ondersteun de integratie van nationale deposito-garantiestelsels in één robuust Europees systeem.

Versterken van de concurrentiekracht van Nederlandse banken

Er is een eerlijk en gelijk speelveld in Europa nodig om een stevig gewortelde Nederlandse bankensector te behouden die invloed kan uitoefenen op strategische investeringen. Toezichthouders kunnen hier een belangrijke rol in spelen. Wij pleiten ervoor om toezichthouders DNB en AFM een extra mandaat te geven; namelijk de opdracht om innovatie en concurrentie te bevorderen. Dit naar voorbeeld van de Prudential Regulatory Authority (PRA) en de Financial Conduct Authority (FCA) in het Verenigd Koninkrijk.

Een gelijk Europees speelveld is essentieel, maar lastig door economische verschillen tussen lidstaten. Lidstaattopties kunnen helpen, mits ze Nederland niet op achterstand zetten. Nederlandse banken zijn cruciaal voor de nationale economie én maken deel uit van een Europese sector. Een voltooide Bankenunie met gelijke regels en gedeelde risico's is daarom van groot belang. Door banken beter in staat te stellen grensoverschrijdend diensten aan te bieden en fusies aan te gaan, wordt de concurrentie op nationale markten versterkt en kunnen banken meer schaalvoordelen behalen. Dit versterkt de Europese soevereiniteit en leidt tot betere en goedkopere dienstverlening.

Grootschalige financiering – windparken, waterstofinfrastructuur, scheepvaart – komt steeds vaker van over de grens. Ook mkb'ers met internationale ambities krijgen vaker te maken met buitenlandse kredietverstrekkers, die beslissingen nemen vanuit New York, Tokyo of Londen. Daarmee verplaatst niet alleen het geld, maar ook de macht en invloed. Nederlandse banken verliezen de concurrentie met buitenlandse banken door toenemende regeldruk, hoge lasten, onvoorspelbaar overheidsbeleid en extra nationale eisen bovenop Europese wetgeving.

Verminderen van de stapeling aan lastendruk

Banken worden onevenredig zwaar belast ten opzichte van het reguliere bedrijfsleven. De huidige belastingdruk schaadt de Nederlandse economie op de lange termijn. Om de bankensector stabiel, concurrerend en in Nederlandse handen te houden is afbouw van de bankenbelasting en andere nationale koppen van groot belang.

De belastingdruk op de bankensector bestaat uit fiscale lasten (vennootschapsbelasting en bankenbelasting), financiële lasten (kapitaalbuffers, inclusief macro-prudentiële buffers, kosten voor het toezicht, kosten uitvoering poortwachtersrol) en administratieve lasten (voortkomend uit het internationaal en nationaal toezicht). Deze stapeling leidt tot een lastendruk die veel hoger is dan de lasten die gelden voor het reguliere bedrijfsleven, maar ook in veel gevallen hoger is dan die van vergelijkbare financiële ondernemingen in andere Europese landen. Alleen al voor de fiscale lasten geldt dat in 2024, door de drie grootbanken en de twee publieke sectorbanken NWB Bank en BNG Bank, meer dan €3 miljard werd betaald aan alleen Nederlandse vennootschapsbelasting en bankenbelasting. Waar reguliere bedrijven 25.8% belasting betalen, zijn er banken die tot boven de 60% van de Nederlandse winst aan belasting betalen.

[2] Financiering van de economie

In de afgelopen jaren hebben banken aanzienlijke stappen gezet om ondernemers te ondersteunen bij hun kredietaanvragen en hebben ze deelgenomen aan het convenant mkb-financiering. Dit convenant heeft de samenwerking tussen marktpartijen verbeterd en verdient daarom voortzetting en versterking. Banken zijn ook een partner van ondernemers die geconfronteerd worden met faillissement en steunen initiatieven die bijdragen aan een ordentelijke afwikkeling hiervan voor alle betrokken partijen.

Verbreding van de financieringsmarkt via een Kapitaalmarktunie

Wij juichen de uitbreiding van de financieringsmarkt toe, inclusief non-bancaire financiers. Wij pleiten voor versnelling van de Kapitaalmarktunie met focus op 1) de Europese harmonisatie van insolventie- en effectenrecht en een efficiënter en meer consistent Europees toezicht via ESMA, 2) het stimuleren van securitisaties om mkb-kredietverlening te vergroten en 3) het bevorderen van particuliere beleggingen via fiscale stimulansen en financiële educatie. Hiermee komt meer kapitaal beschikbaar voor ondernemerschap en innovatie.

Een divers financieringslandschap is essentieel om ondernemers in elke fase van hun groei passende financiering te bieden. De Spaar- en Investeringsunie – beter bekend als de Kapitaalmarktunie – speelt hierin een sleutelrol. Deze unie kan bijdragen aan meer beschikbaarheid van Europees durfkapitaal voor startups en scale-ups, en grotere bedrijven beter toegang geven tot de Europese kapitaalmarkten. Zo zorgen we ervoor dat voor bedrijven in Nederland, van startup tot multinational, de juiste financieringsmiddelen beschikbaar zijn.

Financieren van het MKB

Structurele uitdagingen bij het financieren van kleinere en innovatieve bedrijven vragen om een structurele aanpak. Wij pleiten voor de voortzetting en versterking van het Nationaal Convenant mkb-financiering, onder leiding van een onafhankelijke voorzitter en met actieve betrokkenheid van MinEZ en MinFin. Dit convenant heeft zich bewezen als platform voor samenwerking tussen banken, alternatieve financiers, ondernemersorganisaties en overheden.

Als partner van ondernemers die geconfronteerd worden met faillissement, steunen wij initiatieven die de afwikkeling van faillissementen verbeteren. Dit geldt voor de modernisering van het zekerhedenrecht, de afschaffing van het bodem(voor) recht en de aanpak voor de vergoeding voor curatoren bij lege boedels.

Banken blijven de grootste financiers van het mkb en ook het aantal kredieten onder de €1 miljoen voor ondernemers neemt toe. Als een ondernemer niet in aanmerking komt voor bancaire financiering, verwijzen banken door naar alternatieve financiers, zoals vermeld in de Financieringsgids. Daarnaast ontwikkelen banken hun dienstverlening voortdurend, zodat ook kleine mkb-ondernemers eenvoudig krediet kunnen aanvragen.

Defensie-industrie

Diverse banken willen bijdragen aan de strategische autonomie van Nederland en Europa door financiering van defensiebedrijven. Hiervoor is duidelijkheid nodig over investeringsplannen van Defensie en Europese vraagbundeling. Wij pleiten voor langetermijnzekerheid en substantiële orders, gecombineerd met passende voorfinanciering door de overheid. Deze vormen de basis voor een solide businesscase waarop banken defensiebedrijven kunnen financieren.

Wij herkennen de politieke en maatschappelijke noodzaak voor de ontwikkeling van een sterke Europese defensie-industrie. De banken die hiervoor kiezen, zetten zich in voor een constructieve samenwerking met de defensie-industrie en de Nederlandse overheid. Ze willen graag bijdragen aan de strategische autonomie van Nederland en Europa door financiering te bieden aan ondernemingen binnen deze sector. Duidelijkheid over wat er nodig is, is essentieel. Wij benadrukken dat elke individuele bank krediet verstrekt op basis van haar eigen financieringsbeleid. Sommige banken verstrekken geen krediet aan de defensie-industrie op principiële gronden. Als altijd dient bankfinanciering op een verantwoorde wijze te worden verstrekt, met een zorgvuldige beoordeling van de relevante economische risico's en binnen de kaders van wet- en regelgeving.

Toegang tot zakelijke betaalrekeningen

Om de toegankelijkheid van zakelijke betaalrekeningen te verbeteren, willen wij samen met de overheid en ondernemersorganisaties een hulppunt inrichten voor zakelijke klanten die hierin knelpunten ervaren. Zo kunnen wij die klanten informatie en advies verstrekken en helpen bij het verkrijgen van een zakelijke betaalrekening. Bijkomen voordeel is dat aanbieders beter inzicht krijgen in de ervaren knelpunten.

Voor bonafide ondernemers of mensen die betrokken zijn bij een non-profitorganisatie, en dus een zakelijke betaalrekening nodig hebben, is het belangrijk dat zij een

zakelijke betaalrekening kunnen openen. Banken hebben intern onderzoek gedaan naar de afwijsredenen bij zakelijke betaalrekeningen die niet gerelateerd zijn aan anti-witwasregelgeving. Hieruit blijkt dat banken de aanvragen altijd individueel beoordelen en dat er geen uitsluiting van sectoren plaatsvindt. Uit het onderzoek blijkt ook dat de afwijzingen toch vaak direct of indirect gerelateerd zijn aan de Wet ter voorkoming van Witwassen en Terrorismefinanciering (Wwft). Om klanten te helpen die toch tegen knelpunten aanlopen, en om meer inzicht in de problematiek te krijgen, willen wij samen optrekken met overheid en ondernemersorganisaties.

Naar een circulaire economie

Om te komen tot een circulaire economie roepen wij op tot 1) het creëren van een gelijk(er) speelveld via passende prijsprikkels en normering, zodat circulaire bedrijven niet langer worden benadeeld ten opzichte van lineaire concurrenten; 2) het verkennen van de mogelijkheid om belasting op arbeid meer te verschuiven naar materiaalgebruik en om circulaire verdienmodellen structureel goedkoper en aantrekkelijker te maken; 3) een voorbeeldrol van de overheid die circulariteit opneemt als randvoorwaarde in aanbestedingen en zo structurele vraag creëert naar circulaire producten en diensten; en 4) het actief deelnemen aan Europese besluitvorming, zoals rond de aankomende Circular Economy Act, zodat Nederlandse bedrijven en financiers voorbereid zijn en kunnen meebewegen.

De gehele samenleving profiteert van een transitie naar een circulaire economie, aangezien we hierdoor minder afhankelijk worden van import van grondstoffen uit bijvoorbeeld China of Rusland en we hiermee de leveringszekerheid van grondstoffen vergroten. Ook zorgt een circulaire economie voor meer banen en draagt een circulaire economie bij aan vermindering van ons energieverbruik en uitstoot, betere lucht-, water- en bodemkwaliteit, minder afval, behoud van natuurlijke hulpbronnen en behoud van biodiversiteit.

Toch lopen veel circulaire ondernemers vast omdat zij moeten concurreren in een economie die nog grotendeels lineair is ingericht. Door hoge financiële en

bedrijfsmatige risico's ontstaan er te weinig gezonde, stabiele businesscases die financiering aantrekken, waardoor de circulaire transitie vertraagt. Om de transitie naar een circulaire economie te versnellen, is het essentieel dat circulaire businesscases rendabel en financierbaar worden. Banken kunnen pas opschaling mogelijk maken als ondernemers beschikken over stabiele en gezonde verdienmodellen. Dit vraagt om de combinatie van bovengenoemde maatregelen die het speelveld eerlijker maken en risico's verlagen.

Invoering van de digitale euro

Wij maken ons zorgen over de impact van de digitale euro. Voordat een Europees besluit genomen wordt, moet er grondig onderzoek plaatsvinden naar de impact en herziening van het ontwerp door de Europese Commissie en de Europese Centrale Bank.

Publiek-private samenwerking is essentieel voor het beste ontwerp. De bancaire sector zal aanzienlijke kosten maken. Een passend compensatiemodel is nodig om de kosten voor klanten te minimaliseren.

De centrale bank overweegt een digitale munt voor consumenten (CBDC: Central Bank Digital Currency), de zogenaamde digitale euro. Dit onderwerp wordt op politiek niveau voortdurend besproken. Er is uitgebreid onderzoek nodig om te bepalen wat de gevolgen van deze nieuwe betaalmethode kunnen zijn. Wij pleiten voor politiek debat over de voordelen, functies, opzet en mogelijke problemen van het ontwerp. Als de private sector verplicht wordt om de digitale euro aan te bieden zonder een goed compensatiemodel, kan dit extra kosten voor klanten met zich meebrengen. Ook is onduidelijk hoe de privacy bij het gebruik van deze digitale euro wordt beschermd.

[3] Veilige bank en samenleving

Strijd tegen malafide websites

Om consumenten en ondernemers te beschermen tegen malafide websites pleiten wij voor de inzet van een Anti-Phishing Shield. Deze wordt operationeel door het inzetten van de wettelijke basis van de Telecommunicatiewet, zodat Internet Service Providers (ISP's) consumenten actief kunnen waarschuwen bij het bezoeken van bekende malafide domeinen.

Het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC), dat dreigingsinformatie bundelt en beschikbaar stelt aan ISP's en andere vitale partijen, kan hierin een centrale rol vervullen. Belangrijk is ook dat het waarschuwingssysteem standaard geactiveerd wordt en niet door klanten afzonderlijk geactiveerd hoeft te worden.

Cybercriminelen maken steeds geraffineerder gebruik van malafide websites om consumenten en ondernemers te misleiden. In België is het Anti-Phishing Shield al operationeel en voorkomt het dagelijks duizenden fraudepogingen. Nederland beschikt over vergelijkbare dreigingsinformatie, maar deze wordt nog onvoldoende benut. De telecomwet lijkt de benodigde ruimte wel te bieden. Een centrale organisatie als het NCSC kan deze informatie samenbrengen en beschikbaar stellen aan Internet Service Providers zodat zij haar klanten kan waarschuwen. Er worden pilots gedraaid waarbij klanten deze dienst activeren. Het standaard aanbieden zal de effectiviteit sterk vergroten. Naar schatting begint 91% van de cyberincidenten met een phishing e-mail.

Een Anti-Phishing Shield zal naar verwachting de cyberweerbaarheid van Nederland verhogen en de fraudeschade verminderen. De bouwstenen zijn aanwezig: technische pilots draaien al, de juridische ruimte lijkt beschikbaar, en de maatschappelijke urgentie is hoog.

Weerbaarheid

Banken zijn er op gericht om sterk, robuust en weerbaar te zijn. Tegelijkertijd zijn wij afhankelijk van andere (vitale) sectoren, zoals de elektriciteitsvoorziening. Wij vragen de overheid niet alleen om samenwerking te faciliteren, maar om een nationale regie-infrastructuur op te zetten waarin vitale sectoren gezamenlijk scenario's doorlopen, risico's delen en maatregelen afstemmen. Laat de NCTV deze regie voeren, met mandaat en middelen.

Door een diversiteit aan ontwikkelingen op het wereldtoneel is de internationale veiligheidssituatie verslechterd. Deze onrust kan een reeks problemen veroorzaken die ook de bancaire sector kunnen raken, denk aan cyberaanvallen, stroomuitval en financiële instabiliteit. Banken dragen zorg dat zij sterk, robuust en weerbaar zijn, zodat we goed voorbereid toekomstige schokken opvangen. Vitale infrastructuren zijn echter onderling afhankelijk van elkaar. We vragen van de overheid regie en het faciliteren van samenwerking tussen vitale sectoren om brede economische weerbaarheid te coördineren en Nederland gezamenlijk te beschermen. Ook burgers moet handelingsperspectief geboden worden om zo de maatschappelijke weerbaarheid te vergroten.

Voorkomen van bankhelpdeskfraude

Om de schade als gevolg van bankhelpdeskfraude verder terug te dringen is het nodig dat banken en telecomaanbieders gericht gegevens met elkaar kunnen uitwisselen. Daarom pleiten wij voor een wettelijke grondslag in de Telecommunicatiewet die het mogelijk maakt dat banken bij telecomaanbieders kunnen controleren of een klant op het moment van een overboeking telefonisch in gesprek is ('Line Busy')

Consumenten en ondernemers worden regelmatig getroffen door bankhelpdeskfraude. In 2024 bedroeg de totale schade door bankhelpdeskfraude bijna €23 miljoen. Dat is een enorm bedrag. Uit onderzoek van banken blijkt dat slachtoffers in meer dan 75% van de gevallen tijdens de frauduleuze overboeking telefonisch in gesprek zijn met de oplichter. Banken willen hun klanten beter kunnen beschermen en daarom bij telecomaanbieders kunnen checken of iemand telefonisch in gesprek is tijdens het overboeken van geld. Als de bank tijdens de overboeking kan controleren of de klant in gesprek is en meer aanwijzingen voor fraude heeft dan kan de bank de betaling blokkeren totdat er contact is geweest met de klant. Op die manier kan veel fraude worden voorkomen. Deze maatregel kan momenteel niet worden genomen vanwege de onmogelijkheid om gericht gegevens uit te wisselen tussen de banken en de telecomsector.

Aanpak witwassen: meer waar nodig en minder waar het kan

Om witwasrisico's gericht aan te pakken en goedwillende klanten daarbij te ontzien, pleiten wij voor 1) de inzet op een proportionele, risicogebaseerde anti-witwasaanpak in Europa en Nederland die lasten verlicht voor bonafide burgers en organisaties en barrières voor criminelen effectief verhoogt, 2) het intensiveren van de samenwerking en informatie-delung tussen banken, FIU, opsporingsdiensten, toezichthouders en andere poortwachters om witwasrisico's effectief en gericht aan te pakken – door ook via wetgeving de mogelijkheid op te nemen om gerichter informatie te delen, en 3) voor doelmatige toegang tot BRP-gegevens die verplicht zijn onder het EU AML-pakket.

Banken onderschrijven het belang van een risico-gebaseerde en proportionele anti-witwasaanpak en hebben zich de afgelopen jaren ingespannen om deze te verbeteren. Effectief door 'meer waar nodig en minder waar het kan' om goedwillende klanten te ontzien en zodat banken zich meer kunnen gaan richten op de grote witwasrisico's. Daarbij moeten zij voldoende comfort krijgen van toezichthouders om minder te kunnen en mogen doen bij lagere risico's. Essentieel daarbij is intensivering van samenwerking en informatie-delung tussen publieke en private partners zodat banken hun poortwachterstaken proportioneel en gerichter kunnen doen. Het EU AML-pakket vereist daarnaast dat banken vanaf 2027 veel meer gegevens van klanten registreren. Het alternatief op deze gegevens meer dan 33 miljoen keer uitvragen (zoveel bankrelaties zijn er immers in Nederland), is doelmatige toegang tot het BRP. Dit verlaagt de last op klant, bedrijf én bank, met waarborging van privacy en oog voor anti-discriminatie.

Een integrale aanpak online fraude

Om te voorkomen dat mensen slachtoffer worden van online fraude is het essentieel dat private en publieke partijen intensief samenwerken en gezamenlijk maatregelen nemen om fraude te voorkomen. Wij zijn daarom groot voorstander van de publiek-private samenwerking binnen de integrale aanpak online fraude en vinden dat de overheid dit samenwerkingsverband moet blijven faciliteren.

Hiervoor is nodig dat er meerjarige financiering voor de Integrale Aanpak Online Fraude (IAOF) opgenomen wordt in de begroting van Justitie & Veiligheid. Daarnaast pleiten wij voor intensieve samenwerking op Europees niveau – want online fraude stopt niet bij de grens.

Online fraude is een groot maatschappelijk probleem. Om de schade als gevolg van online fraude verder terug te dringen is het essentieel dat publiek-private samenwerkingsverbanden, met voldoende beschikbaar gestelde middelen, structureel kunnen samenwerken en gericht gegevens mogen uitwisselen. De integrale aanpak online fraude is een publiek-private samenwerking tussen J&V, politie, OM, , MinEZ , MinFin en uiteenlopende private partners zoals banken, telecom-sector, Thuiswinkel.org, de Consumentenbond en VNO-NCW/MKB-Nederland.

Doel van de gezamenlijke aanpak is om het aantal slachtoffers en de financiële schade van online fraude te verminderen. Op 21 november 2024 heeft de Kamer een motie aangenomen om de integrale aanpak online fraude door te ontwikkelen. Uit de begrotingsstukken blijkt echter dat er geen geld is gereserveerd voor de integrale aanpak. Naast structurele borging van de samenwerking op nationaal niveau, pleiten wij ook voor meer samenwerking op Europees niveau om nog meer effect te sorteren in de strijd tegen fraude.

Aanpak van hypotheekfraude

Met valse papieren maken criminelen misbruik van hypotheekverstrekkingen. Wij pleiten ervoor hypotheekverstrekkers de mogelijkheid te geven om het opgegeven inkomen te verifiëren bij de Belastingdienst. Dit belemmert criminelen en zorgt voor eerlijkere prijzen op de woningmarkt. We stellen een methode voor die minimale inbreuk maakt op de privacy van klanten.

Hypotheekfraude vindt plaats wanneer onjuiste of vervalste inkomensgegevens worden verstrekt om een hypothecaire lening te krijgen. Dit heeft grote gevolgen. Zo wordt eerlijke concurrentie op de woningmarkt verstoord, omdat de fraudeur op deze manier een hogere hypothecaire lening weet te krijgen. Dit stuwt de prijzen op onze krappe woningmarkt (verder) op. Aflossing van de hypotheekschuld kan plaatsvinden met crimineel verdiend, witgewassen geld. De woning kan vervolgens met crimineel geld worden verbouwd en met winst worden (door)verkocht. Zo wast de crimineel in één klap (en met winst) zijn geld wit. Dit raakt ook de integriteit van de hypotheekverstrekker die wordt voorgelogen en het risico loopt op overkreditering. Om dit probleem aan te pakken werkt de NVB samen met de Politie, de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) en de Stichting Fraudebestrijding Hypotheken (SFH).

[4] Klimaat en natuur

werkelijk van de grond te laten komen. Hierbij is nodig dat spelers een duidelijk zicht hebben op hun handelingsperspectief en er gezamenlijke data beschikbaar is. De Nationale Adaptatiestrategie kan hierbij dienen als kompas voor samenwerking en investeringen. Heel concreet kan dit ook bijdragen aan een overgang naar meer duurzame landbouwpraktijken en een waterbestendige samenleving. Beleidszekerheid en afstemming over ondersteunende maatregelen verminderen de financiële risico's voor betrokkenen en banken. Gezamenlijke inspanningen en beleid kunnen de nodige gunstige voorwaarden scheppen.

Funderingsherstel

Wij pleiten er voor om vanaf 2027 informatie over funderingsrisico's beschikbaar te hebben voor kopers via een informatieverplichting voor verkopers. Hierdoor worden de risico's voor kopers duidelijk en kan dit worden meegenomen in de prijs. Daarnaast moeten gemeenten en waterschappen de belangen van woningeigenaren meewegen in hun besluitvorming over het grondwaterpijl.

Een zorgvuldige afweging en een duurzame waterhuishouding blijft daarbij essentieel. Ook moet er aandacht zijn voor complexe vraagstukken zoals sloop-nieuwbouw. Tenslotte: Voor het versnellen van het hersteltempo, het voorkomen van woningverlies, langdurige rechtszaken en het verminderen van stress bij woningeigenaren en huurders is financiële ondersteuning vanuit de overheid noodzakelijk.

Als we nu geen actie ondernemen, lopen in de komende dertig jaar maar liefst één miljoen woningen een aanzienlijk risico op funderingsschade. Volgens het rapport van ABDBTOPConsult is voor 25.000 woningen de situatie op dit moment al zeer ernstig, en bij nog eens 80.000 woningen ernstig. De urgentie is dus hoog. Hoewel er stappen worden gezet, blijven de daden achter bij de omvang van het probleem.

Voorspelbaar en ambitieus klimaatbeleid

Langjarige en voorspelbare klimaatplannen dragen bij aan een sterke, duurzame economie en een geleidelijke transitie. Naast de bestaande emissiereductiedoelen voor 2030 (-55%) en 2050 (netto nul emissie), roepen we de overheid op om ook een emissiereductiedoel van 90% voor 2040 vast te leggen, als tussenstap op weg naar klimaatneutraliteit in 2050.

Om duurzame landbouwpraktijken en een waterbestendige samenleving te versnellen pleiten wij voor beleidszekerheid en afstemming over ondersteunende maatregelen die financiële risico's verminderen.

Banken spelen een cruciale rol in het financieren van de transitie naar een duurzame economie. Het huidige probleem is dat de randvoorwaarden voor de tijdige en effectieve verduurzaming van de economie onvoldoende zijn ingevuld. Er is behoefte aan heldere, stabiele en langjarige kaders, zodat banken en hun klanten investeringsbeslissingen kunnen nemen die bijdragen aan de klimaatdoelstellingen. Voorspelbaar klimaatbeleid leidt tot meer investeringen in duurzame energie, betaalbare woningen en een sterke, duurzame economie. Samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven en financiële sector is cruciaal om investeringen daad-

De huidige financiële toekenning van €76 miljoen over vier jaar staat in schril contrast met de aanbevelingen uit het advies *Goed Gefundeerd* van de Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur en *De olifant onder de kamer* van ABDTOPConsult, die beide het advies geven om structureel te investeren; €1 miljard per jaar voor de komende tien jaar. Om funderingsschade effectief te voorkomen en aan te pakken, is langdurig en consistent commitment van de landelijke overheid essentieel. Alleen met een stevige en structurele inzet vanuit het Rijk – inclusief voldoende budgettaire ruimte – kunnen we de funderingsproblematiek duurzaam het hoofd bieden.

Duurzaam wonen

Banken zetten vol in op het helpen verduurzamen van woningen, o.a. door middel van rentekortingen en ontzorging. Om te versnellen is beleid nodig vanuit de overheid, gericht op prijsprikkels en normering. Financiële prikkels kunnen consumenten heel concreet helpen in deze transitie. Duidelijke, lange-termijn doelstellingen voor de woningmarkt door gemeenten en Rijk zijn van groot belang. Ook pleiten wij voor landelijke informatievoorziening en ondersteuning vanuit de overheid richting woningeigenaren en in het bijzonder richting kwetsbare huishoudens.

Banken staan achter hun klimaatdoelen en dragen met individueel beleid bij aan de verduurzamingsopgave van de woningmarkt. De Nederlandse doelen uit het Klimaatakkoord raken verder uit zicht. De verwachting is dat de energieprijzen eerder zullen stijgen dan dalen (als gevolg van ETS2). Omdat een fors deel van een bankbalans uit hypotheeklen kan bestaan, kunnen banken hun klimaatdoelen niet halen zonder woningeigenaren die tot verduurzaming overgaan. Dit vraagt de juiste randvoorwaarden vanuit de overheid.

Het is in ieders belang dat zoveel mogelijk huizen verduurzamen, aangezien een beter geïsoleerde woning comfortabeler is om in te wonen en een lager energielabel een positief effect heeft op de waarde van een woning. Consistent beleid en samenwerking met woningbouwcorporaties moet daarnaast waarborgen dat woningbouwcorporaties de investeringscapaciteit

op peil kunnen houden en hiermee invulling kunnen geven aan hun taak.

Europese duurzaamheidsregelgeving

Wij steunen het Omnibus initiatief van de Europese Commissie, gericht op de vereenvoudiging van diverse Europese duurzaamheidswetgeving. De vereenvoudiging moet gericht zijn op het vaststellen van essentiële datapunten die in de kern nodig zijn om de groene transitie te financieren en de risico's in beeld te brengen. Wetgeving op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen moet op Europees niveau worden vastgesteld, om een gelijk speelveld te waarborgen en daarmee nationale verschillen te voorkomen.

Nederlandse banken willen een facilitator zijn van de duurzaamheidstransitie en erkennen daarom de centrale rol van het EU Sustainable Finance Framework. De Nederlandse banken steunen de vereenvoudiging van diverse Europese duurzaamheidswetgeving, zoals de Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CSDDD) en de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). Het belangrijkste doel is het wegnemen van inconsistenties en het elimineren van overbodige datapunten. Het is belangrijk dat deze herziening in samenhang met andere wetgeving plaatsvindt, waarbij de uiteindelijke doelen van het Europese duurzaamheidsframework voorop blijven staan.

[5] Inclusieve samenleving

Verbeteren van financiële gezondheid

Financiële educatie als vast onderdeel in het onderwijs voorkomt financiële problemen later. Daarom pleiten wij voor structurele verankering van financiële vaardigheden in het onderwijs – van basisschool tot mbo.

Omdat traditionele incassomethoden schulden vaak verergeren en stress veroorzaken roepen wij de overheid, als grootste schuldeiser, op te onderzoeken hoe zij hun incassobeleid kunnen aanpassen om als gelijkwaardige partner binnen het afsprakenkader Sociaal Incasso te opereren.

Toegankelijke dienstverlening

Toegankelijke dienstverlening is een basisvoorwaarde voor inclusie en een brede maatschappelijke opgave. Er is ook al regelgeving voor, zoals de European Accessibility Act. Banken hebben forse stappen gezet op toegankelijke dienstverlening de laatste jaren maar meer publiek-private samenwerking is nodig. Wij pleiten ervoor dat publieke en private dienstverleners samenwerken onder regie van de overheid en gezamenlijke initiatieven ontwikkelen om ervoor te zorgen dat producten en (online) diensten toegankelijk worden aangeboden.

Iedereen moet kunnen meedoen in de maatschappij. De verregaande digitalisering zorgt voor uitdagingen en het gevoel van digidwang bij diverse groepen mensen in meer kwetsbare posities. Banken hebben de laatste jaren forse stappen gezet om hun basisbankdiensten toegankelijker te maken. Dit doen we in voortdurende dialoog met alle partners binnen het Maatschappelijk Overleg Betalingsverkeer (MOB). Publiek-private samenwerking om diensten toegankelijk te maken of te houden is daarbij noodzakelijk vanwege de brede maatschappelijke context: iemand die moeite heeft met digitale basisbankdiensten kent meestal ook uitdagingen met bijvoorbeeld digitale overheidsdienstverlening, het doen van een (online-) boodschap of betalen voor parkeren.

Financieel kwetsbare groepen, waaronder jongeren, zijn vatbaarder voor instabiele inkomsten en misleidende consumptiepraktijken zoals frauduleuze aanbiedingen en 'snel geld'-constructies. Bij het bereiken van de leeftijd van 18 jaar worden zij bovendien geconfronteerd met een plotselinge toename van financiële verantwoordelijkheden, wat regelmatig leidt tot situaties waarin zij onvoldoende zijn voorbereid. Financiële educatie speelt daarom een cruciale rol in het voorkomen van schuldenproblematiek. De bankensector ziet het als een kernverantwoordelijkheid om hierbij te ondersteunen. Door middel van duizenden gastlessen per jaar en samenwerkingen met initiatieven als Geldfit, wordt ernaar gestreefd jongeren bewuster te maken van financiële keuzes en hen toegang te bieden tot passende hulp. Dit vraagt echter ook om een gezamenlijke inspanning van de overheid en andere maatschappelijke partijen om financiële weerbaarheid structureel te versterken. Als onderdeel hiervan pleiten wij voor sociaal incasseren – met oog voor de menselijke maat. We kunnen het tij keren door dit samen te doen en dit ook wettelijk te verankeren voor alle publieke schuldeisers.

[6] Efficiënt en betrouwbaar betalingsverkeer

In samenwerking met Betaalvereniging Nederland

Om deze voorsprong te behouden en innovatie te versterken, is het van belang dat Nederlandse verworvenheden ruimte krijgen om zich te verbreden naar Europa. Dat vraagt om Europese wet- en regelgeving die ruimte laat voor nationale initiatieven en interoperabiliteit bevordert in plaats van belemmert.

Veilig en toegankelijk contant geld

Contant geld moet veilig en toegankelijk blijven. Toch zijn er situaties waarin het goed is dat er voor winkels of instellingen uitzonderingen zijn op de acceptatieplicht van contant geld. Wij pleiten om bij het vaststellen van die uitzonderingen met name aandacht te hebben voor de veiligheid van medewerkers en de efficiëntie voor consumenten.

Betalingsverkeer binnen Europa

Wij blijven graag voorop lopen in Europa met efficiënt, veilig, toegankelijk en betrouwbaar betalingsverkeer. Nederlandse kop op Europese regels hinderen echter het internationaal opschalen van Nederlandse innovaties in het betalingsverkeer. We pleiten voor afbouw hiervan. Concrete voorbeelden zijn de nationale prijsregulering voor kaartbetalingen (IFR), beperkingen op toegang tot 'deferred debit' creditcards (CCD2) en beperkingen rond de kwaliteitsrekening voor PSD2 betaaldienstverleners (Wft 3:29aa). Dit beperkt het aanbod tot banken die in Nederland gevestigd zijn.

Nederland loopt voorop in Europa op het gebied van betalingsverkeer: het systeem is modern, sterk gedigitaliseerd én houdt rekening met (zakelijke) gebruikers voor wie daarnaast ook andere, niet-digitale dienstverlening nodig is. Innovaties zoals de IBAN-naamcheck, instant payments en iDEAL zijn hier gemeengoed en hebben als voorbeeld gediend voor Europa. Bovendien is het Nederlandse betalingsverkeer zeer kostenefficiënt: in 2021 lagen de kosten voor een betaalpakket bij grootbanken gemiddeld 50% lager dan in Duitsland en Frankrijk.

Contant geld is voor veel mensen nog steeds belangrijk – bijvoorbeeld voor ouderen, mensen met een beperking of mensen zonder toegang tot digitaal bankieren. Nederland loopt voorop in het goed organiseren van contant geld: het is veilig, betrouwbaar en overal beschikbaar. Naast Europese regelgeving is er daarbij ook nationale regelgeving, die onder meer verplichte acceptatie van contant geld regelt. Uitzonderingen voor de acceptatieplicht rond contant geld moeten nog door de politiek worden vastgesteld. De politiek moet bij het vaststellen van zulke uitzonderingen goed letten op twee dingen: 1) Veiligheid; denk aan medewerkers van supermarkten of tankstations die met grote hoeveelheden contant geld omgaan. En 2) Efficiëntie: neem als voorbeeld parkeerautomaten of EV-laadpalen. Op ca. 200.000 openbare laadpalen inbraakveilig contant geld gaan accepteren zou de efficiëntie enorm schaden.